

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนเป็นอนาคตและความหวังของประเทศชาติ เพราะเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า ซึ่งเด็กเหล่านี้จะเป็นผู้สืบทอดสังคม วัฒนธรรมและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติต่อไป แต่จะเห็นได้ว่าเด็กเป็นผู้ที่อ่อนแอและอ่อนวัย ย่อมขาดการเรียนรู้และประสบการณ์ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างเต็มที่ รัฐจึงมีหน้าที่อันสำคัญที่จะยื่นมือเข้ามาเป็นหลักประกันในการให้ความคุ้มครอง เพื่อป้องกันมิให้เด็กถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ใหญ่ในสังคมเพราะเด็กก็มีฐานะเป็นบุคคลในสังคมเช่นเดียวกัน

ในเบื้องต้น มนุษย์ทุกคนได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมาย ในฐานะเป็นบุคคลของสังคม ขณะเดียวกันปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งมีหลักการให้ความคุ้มครองรับรองสิทธิความเป็นมนุษย์ และเน้นถึงหลักไม่เลือกปฏิบัติก็ได้ประกาศว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระเสรีและเท่าเทียมกันทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิ ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพตามที่กำหนดไว้ในปฏิญญาฯ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างใด ๆ ทั้งสิ้น รวมถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ เพศ วัย สีผิว ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประเพณีใด ๆ*

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ 6 “ทุก ๆ คนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลในกฎหมายไม่ว่า ณ ที่ใด”

ข้อ 7 “ทุก ๆ คนต่างเสมอกันในกฎหมาย และชอบที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ... ”

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของเด็ก เช่น ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานพรากเด็กและพรากผู้เยาว์ พระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 (พ.ศ.2515) ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสังคมให้ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชน แต่ในความเป็นจริงที่ปรากฏในอดีตจนถึงปัจจุบันปัญหาการละเมิดสิทธิของเด็กก็ยังคงปรากฏแพร่หลายในหลายรูปแบบ เช่น การใช้และกดขี่แรงงานเด็ก การข่มขืนเด็ก การซื้อขายเด็ก การล่อลวงหรือการข่มขู่เด็กเพื่อการค้าประเวณี การทารุณกรรมเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักพาตัวเด็กไปขายยังต่างประเทศ¹ เป็นที่น่าตกใจว่า ขณะนี้ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาการลักพาตัวเด็กที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัญหานี้ได้กลายเป็นปัญหาที่บิดามารดาและผู้ปกครองของเด็กต่างให้ความสนใจและมีความรู้สึกวิตกกังวลมาก เนื่องจากเกรงว่าเหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นกับบุตรหลานของตน จากข้อมูลปัจจุบันพบว่ายังไม่มี การเก็บสถิติตัวเลขการลักพาตัวเด็กไว้อย่างจริงจัง จึงไม่อาจทราบได้แน่ชัดว่าในแต่ละปีมีเด็กถูกลักพาตัวไปเป็นจำนวนเท่าใด แต่อย่างไรก็ตาม พอมีหลักฐานยืนยันได้ว่าการลักพาตัวเด็กเพื่อลักลอบนำไปขายยังต่างประเทศจริงและมีเป็นจำนวนมาก ดังปรากฏตามข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน² ในระยะหลายปีที่ผ่านมารัฐไม่สามารถปราบปรามอาชญากรรมในรูปแบบนี้ให้หมดไปได้โดยสิ้นเชิง ทั้งนี้ด้วยเหตุว่าในขณะนี้การลักพาตัวเด็กมีการดำเนินการในลักษณะชายางาน มีการจัดโครงสร้างเป็นรูปองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ซึ่งสลับซับซ้อนมีเครือข่ายความเคลื่อนไหวในลักษณะกว้างขวางเชื่อมโยงทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ในเขตชายแดนของประเทศอันเป็นจุดสำคัญในการส่งออกเหยื่อที่ถูกลักพาตัว และในเขตพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ กระจายไปทั่วทั้งประเทศรวมทั้งในกรุงเทพมหานครด้วย และที่สำคัญที่สุด ก็คือ เหยื่อที่ถูกลักพาตัวนี้ส่วนมาก

¹จรัญ โฆษณานันท์, “องค์การพัฒนาเอกชน: บทบาทและผลกระทบทางกฎหมาย ในการรณรงค์ด้านสิทธิเสรีภาพของประชาชน,” ใน สุสิทธิมนุษยชน! สิทธิหรือหน้าที่ในประเทศไทยปัจจุบัน (กรุงเทพมหานคร: 2535), หน้า 212.

²“ขบวนการแก๊งลักเด็กสินค้าออกไทยสู่มาเลย์,” สัปดาห์วิจารณ์ 4 (กรกฎาคม 2530) : 15.

เป็นเด็กเล็ก ๆ ซึ่งอ่อนแอทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา ย่อมขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ จึงตกเป็นเหยื่อของผู้ลักพาตัวได้อย่างง่ายดาย

นอกจากนี้ องค์การลักพาเด็กมีการพัฒนาลักษณะการจัดตั้งองค์กรโดยแบ่งหน้าที่ ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน หัวหน้าองค์กรจะไม่ใช่ผู้ลงมือกระทำความผิดเองโดยเด็ดขาด แต่จะใช้ให้ผู้อื่นเป็นผู้กระทำความผิดแทน หัวหน้าองค์กรจะเป็นผู้วางแผนการต่าง ๆ เองหรือ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวก ใช้เครื่องมือสื่อสาร อุปกรณ์ ยานพาหนะที่ ทันสมัยตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเดินทาง การส่งเหยื่อออกไปนอกประเทศ การหลบหนีและการต่อสู้คดี อีกทั้งการปราบปรามที่ผ่านมาก็ไม่สามารถ ทำลายขบวนการขององค์กรลักพาตัวเด็กได้อย่างชัดเจน เป็นเพียงการจับกุมได้เฉพาะผู้ลักพาตัว หรือผู้นำเด็กเดินทางซึ่งเป็นผู้ลงมือกระทำความผิด ตามคำสั่งของหัวหน้าหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลัง การกระทำความผิดเท่านั้น

ยิ่งไปกว่านั้น บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาของไทยเรื่อง ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ที่นำมาใช้บังคับกับความผิดฐานลักพาตัวในปัจจุบันนี้ ยังไม่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาลักพาตัวในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมได้อย่างเต็มที่ เพราะไม่อาจนำ ตัวหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด ซึ่งเป็นต้นเหตุที่สำคัญของปัญหา มาลงโทษตามกฎหมายได้ เนื่องจากหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดจะไม่ เข้าไปเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดโดยตรง ทำให้ขาดพยานหลักฐานที่จะนำมาพิสูจน์ความ ผิด ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงมาตรการทางด้านกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ในขณะนี้ จึงเป็นผลทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ฉะนั้น ปัญหาการลักพา ตัวจึงยังคงเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวและความปลอดภัยในสังคม

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการ ปราบปรามองค์กรลักพาเด็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนมี ความประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายอาญา ตลอดจนวิเคราะห์ถึงบท บัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับเกี่ยวกับความผิดฐานลักพาตัวกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการลักพาตัวเด็กว่าผู้กระทำความผิดในแต่ละส่วนจะมีความผิดอย่างไรบ้าง ตลอดจนเปรียบเทียบ กฎหมายลักษณะนี้ของประเทศต่าง ๆ กับกฎหมายไทยว่ามีลักษณะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของไทยให้เหมาะสมและ ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อจะได้มีประสิทธิภาพในการปราบปรามองค์กรลักพา ตัวเด็กและส่งผลให้เป็นการคุ้มครองเด็กและสถาบันครอบครัวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์

1.1 เพื่อศึกษาถึงมาตรการกฎหมายที่มีอยู่ ว่ามีข้อบกพร่องหรือไม่เหมาะสมในการบังคับใช้อย่างไร จึงไม่สามารถนำมาใช้บังคับในการปราบปรามผู้กระทำความผิดฐานลักพาตัวในลักษณะองค์กรอาชญากรรมได้

1.2 เพื่อศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสม โดยเน้นการปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักพาตัวในลักษณะองค์กรอาชญากรรม

ขอบเขตและวิธีดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะกฎหมายสารบัญญัติว่าด้วยการลักพาตัวบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศ จะศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ สิงคโปร์ มาเลเซีย เยอรมัน และฝรั่งเศส เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาและทราบว่าควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอย่างไรจึงจะแก้ปัญหานั้นได้

การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ จะใช้วิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ และทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยการสำรวจในประเทศไทย

สมมุติฐานของวิทยานิพนธ์

ในปัจจุบันการลักพาตัวเด็ก มีลักษณะเป็นกระบวนการขององค์กรอาชญากรรม (Organization of Crime) ซึ่งก่อปัญหาและทวีการกระทำความผิดมากขึ้นเป็นลำดับ การนำมาตรการกฎหมายอาญาที่มีลักษณะเป็นบทบัญญัติทั่วไปมาใช้บังคับยังไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่สามารถใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เช่น หัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดได้ สมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้กฎหมายมีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการปราบปรามตลอดจนเกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักพาตัวในลักษณะองค์กรอาชญากรรมและกระบวนการในประเทศไทย
2. การศึกษาลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักพาตัว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิเคราะห์หาข้อบกพร่องทางกฎหมายเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข
3. การทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้ศึกษาข้อเท็จจริงและกฎหมายของประเทศไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ นับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงตัวบทกฎหมายให้เหมาะสมกับลักษณะการกระทำความผิดในสภาพการณ์ปัจจุบัน
4. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักพาตัวตามกฎหมายอาญา